

Males passades del destí

La història de Michele Sparacino és el primer d'una sèrie de catorze relats breus d'Andrea Camilleri (Sicília, 1925): una paròdia que aborda amb humor negre les conseqüències de publicar falsedats a la premsa. El volum inclou una entrevista de Francesco Piccolo al creador del comissari Montalbano.

LA TRIPLE VIDA DE MICHELE SPARACINO

ANDREA CAMILLERI

TRADUCCIÓ D'ENRIC SALOM

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 193

87 PÀGINES / 978-84-982-461-53 / 12,95 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2011

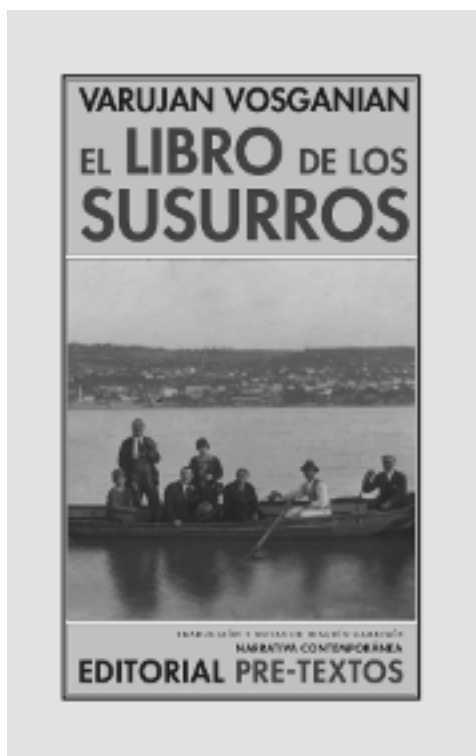
Michele Sparacino és un home qualsevol, «el desconegut suprem, el desconegut absolut», descriu Camilleri; nascut la mitjanit del tres al quatre de gener de 1898, la seua vida està determinada per una llegenda que el precedeix: sempre l'han confós amb un altre, amb algú que, de fet, no existí realment, sinó que fou la creació de Liborio Sparuto, un periodista malintencionat i sense escrúpols. Aquest Sparacino fantàstic és l'instigador de la vaga de carreters del marquès de Giannertoni, dels miners, dels carregadors..., i de «tots els qui, a Vigata, anaven a treballar seguint les hores que marcava el rellotge». Aquest mecanisme de l'ajuntament de Vigata, que s'avança deu minuts, és l'únic vincle que uneix els dos Sparacino: així que augmentava la fama d'agitador de masses de l'ésser fictici –segons la premsa, havia lliurat Vigata a l'esquerra–, l'individu real era un xiquet que creixia sense tenir consciència del que es gestava al seu voltant. I així fou fins que el 1916, als díhuit anys, Sparacino hagué de passar la revisió per al reclutament. A partir d'aleshores la seua curta vida es veu condicionada –també després de la mort– per la fama de qui mai no va existir. Però més enllà d'aquest text caricaturesc breu –al cap i a la fi, un divertiment sense gran intensitat narrativa–, allò més in-

teressant del llibre és la transcripció de la conversa que Francesco Piccolo mantingué en 2005 amb Camilleri. L'autor de la famosa sèrie del comissari Montalbano conta com va trobar la seua veu literària quan, després de diversos intents, es decidí a renunciar a l'italià normatiu i a escriure en dialecte; elecció que s'avenia amb el fet de recrear l'ambient sicilià a través de les anècdotes i els personatges de Vigata: el provincià «és l'únic món que conec, perquè, l'urbà, l'he conegut més tard». Amb tot, l'èxit no arribà de seguida, ben al contrari, trigà anys i panys, de fet Camilleri no fou un autor reconegut fins el 1992, quan publicà –als seixanta-set anys– *L'estació de la caça*: «En els deu anys de rebuig de la meua primera novel·la no vaig poder escriure res més, era com un tap. Tenir l'objecte llibre a les mans ha fet saltar aquell tap». L'èxit, segons Camilleri, «no dóna més ànim, dóna més llibertat. És a dir: pots arriscar». De fet, *La triple vida de Michele Sparacino* –i els altres tretze relats que el segueixen– reflecteixen l'atmosfera siciliana, són *Històries de Vigata* sorgides del desig d'innovació: «Vull experimentar. Amb vuitanta anys em toca els pebrots escriure sempre Montalbano i novel·les històriques. He començat a escriure també altres coses».

□ Arantxa Bea
Lletres Valencianes, n° 30

Entrañable y atroz memoria

Poeta y narrador, el rumano Varujan Vosganian (Craiova, 1958) desgrana en *El libro de los susurros* sus recuerdos personales en torno al colectivo armenio exiliado entre el genocidio que sufrió durante la Primera Guerra Mundial y la invasión rusa. Una memoria personal que se quiere colectiva.

EL LIBRO DE LOS SUSURROS

VARUJAN VOSGANIAN

TRADUCCIÓN DE JOAQUÍN GARRIGÓS

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CONTEMPORÀNEA»

584 PÀGINES / 978-84-92913-84-8 / 30 EUROS

PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2010

A modo de introducción, tratando de situar la lectura que va a llevar a cabo, uno repasa la literatura rumana editada entre nosotros. De inmediato, claro está, surgen los nombres de E. M. Cioran, el filósofo que dejó su país de origen para afincarse en París; Mircea Eliade, el célebre historiador de las religiones; el dramaturgo Eugène Ionesco (de estos tres circula en la red una foto magnífica en la que aparecen charlando en una calle de la capital francesa); el historiador del arte Victor Stoichita y el escritor Mihail Sebastian, del que hace unos años se editó su *Diario* (1935-1944). En el ámbito de las artes, un par de músicos: los pianistas Dinu Lipatti, del que Jacques Schiffrin, el creador de la mítica colección La Pléiade, era devoto, y Clara Haskil.

Sin embargo, al comienzo de la lectura se comprueba que, pese a que el autor de esta historia es rumano, pertenece a

la comunidad armenia del país. Surgen no obstante los paralelismos: la fatalidad del pueblo armenio es comparable a la del pueblo rumano. El genocidio armenio sufrido en 1915, cuando la comunidad todavía pertenecía al Imperio otomano, y la posterior invasión del ejército ruso en 1920 fueron desastres sobre los que se asienta buena parte de su memoria reciente. En este contexto cabe situar el libro de Varujan Vosganian, hombre multifacético que además de cultivar las letras se dedica también a la política y otras ciencias adyacentes.

El relato resulta a un mismo tiempo entrañable y atroz. Entrañable porque Vosganian hace hincapié en el recuerdo de su familia, muy especialmente a partir de la figura de su abuelo Garabet y de los familiares exiliados en distintos países; y porque describe situaciones muy particulares que en ocasiones remiten a lo puramente sensorial, actos en apariencia insignificantes como el olor del café molido, lo que a veces nos lleva a evocar a nosotros, lectores, pasajes de la *Recherche* proustiana. Y atroz porque no se ahorra detalles a la hora de describir el sufrimiento, las salvajadas que tuvieron que sufrir como consecuencia de esos enfrentamientos a los que aludíamos. En este sentido, el relato se asemeja al que Soma Mor-

genstern llevó a cabo a propósito del desplazamiento que sufrieron los judíos en su Galitzia de origen.

El libro de los susurros es, fundamentalmente, un compendio de recuerdos evocados por el autor con ayuda de uno de sus mayores, Leron Harutiunian. Unos recuerdos cuya narración lo lleva a hilar una historia que es, como decíamos, la de su propia familia, pero no sólo: en ella abarca la de la propia comunidad, la misma que se vio perseguida y sufrió a causa de los desmanes de la guerra. Un relato que tiene como fin último la reivindicación de la memoria. De una memoria particular que es a un tiempo colectiva: la de los armenios desplazados por la guerra.

□ *Rafa Martínez*
Lletres Valencianes, nº 30

Sense home i sense sac

Reedició de la primera novel·la de Màrius Serra, publicada originalment per Columna l'any 1990, *L'home del sac* conté segurament ja totes les obsessions que defineixen l'univers literari de l'autor, especialment les ficcions dins d'altres ficcions, els jocs de paraules i l'enigmística.

L'HOME DEL SAC

MÀRIUS SERRA

COL·LECCIÓ «L'ECLÈTICA», 194

272 PÀGINES / 978-84-9824-792-3 / 19 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2011

¿Què tenen en comú Italo Calvino, Bioy Casares, Cortázar, Grant Morrison i Pirandello? Potser un parent català amb el cognom Serra. En presentar aquesta novel·la, Manel Fuentes elogiava la capacitat de l'autor per retratar amb versemblança extraordinària «una Barcelona que ja no existeix». Però... ¿ha existit alguna vegada?

El fil d'un relat tan fragmentari com *L'home del sac* és fi, encara que visible: la desaparició de Tim O'Teu, personatge gairebé homònim del creat per Raf i escrit alguna vegada per Andreu Martín com a paròdia dels policíacs. Aquesta desaparició condueix la companya de Tim, Raquel Fuster, a la consulta psiquiàtrica del doctor Genís, amb qui entaularà un seguit de converses que vehiculen gran part de la novel·la. Paral·lelament, Tim n'ha escrit una altra, de novel·la, amb una parella en crisi: Tomàs i Paula, units per una relació

igual d'estranya –si no ho són totes– i també per un viatge a Grècia. «Realitat» i «ficció» resulten, de tan semblants, gairebé indestriables... però també és cert que aquesta confusió sembla deliberada, sobretot amb l'impecable desenllaç del llibre. No és estrany, doncs, veure-hi desfilar figures tan aparentment disparas com les de Quim Monzó, Aleister Crowley, Joan Brossa o Francesco Colonna, el clàssic del segle xv traduït per Pilar Pedraza.

Tot això és la perplexitat inesgotable davant la vida i la literatura, però també és alhora aquest sentit de passar per totes dues amb una certa mirada que les fa úniques alhora que fa únic el mateix observador. Seqüències com la massacre involuntària d'ànecs, l'homenatge a la criptozoologia o el conte que sembla el setè capítol certifiquen el valor literari de la proposta i la separen d'un simple reflex. Resulta fascinant que dubtem, fins i tot, si la Raquel no deu haver inventat el seu company sentimental. ¿Per què no insisteix Serra a diferenciar la seua literatura basant-la en fragments tan brillants com aquests, en lloc de recórrer, en tants altres, al costumisme com a empatia? Potser és el major enigma de la novel·la, però també allò que la distingeix feliçment de la resta.

De totes maneres, el text està tan ben escrit i es fa tan llegidor que engresca, fins i tot quan hi trobem allò que semblen incoherències, jocs de paraules directament suïcides (¿un grec entre dos grocs?) o coses que hi falten, com ocorre entre les pàgines 266 i 267... Encara que autor i editorial ens han fet dubtar, també, si això és deliberat o no.

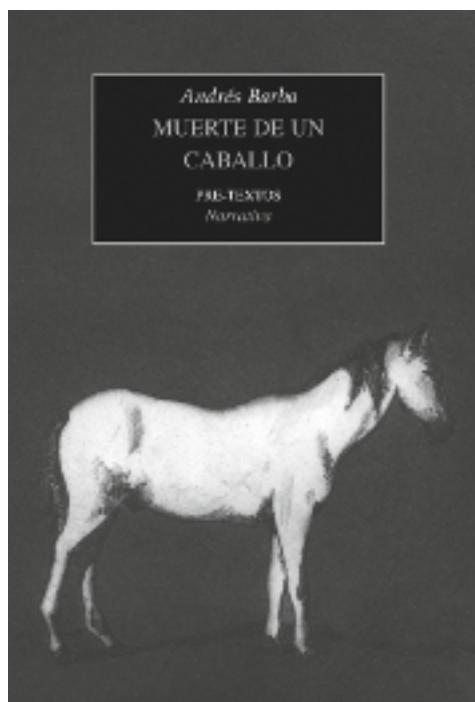
En resum, un compendi de cultura i de perplexitats que es llegeix amb el mateix entusiasme disbauxat amb què segurament fou escrit, obrint els ulls «com un arqueòleg en una tomba egípcia»... La qual cosa, per si en quedava algun dubte, s'agraeix.

□ *Felip Tobar*
Lletres Valencianes, n° 30

L'amor davant la mort

Amb la intentistat necessària que el gènere reclama, Andrés Barba planteja en aquesta *nouvelle* una història que comença amb tocs de seducció i canvia de ritme i d'escenari de manera desconcertant. La mort imprevista i el dolor despulla els personatges i els fa lliures.

MUERTE DE UN CABALLO

ANDRÉS BARBA

COL·LECCIÓ «NARRATIVA», 1112

103 PÀGINES / 978-84-92913-95-4 / 10 EUROS

PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2011

En *Muerte de un caballo* de Andrés Barba (Madrid, 1975), Premio de Novela Breve Juan March Cencillo, ocorre un fet tràgic que de sobte fa girar el relat cap a un altre costat.

Si bé pensàvem que el centenar de pàgines versaria sobre la seducció i la possible consolidació d'una relació entre dues persones que s'acaben de conèixer, el ben cert és que de sobte l'accident tràgic d'un remolc que transportava un cavall i els moments d'angúnia final de l'animal deixen els protagonistes mig despullats davant d'una mort cruenta i inajornable. L'aparició, a més, d'un tercer personatge, Miguel, un jove adolescent desconcertat per l'accident, afegeix certa tensió a una situació ja de per si tirant.

En un escenari acotat pel clot on ha caigut el remolque, però envoltats de la llibertat que ofereix un bosc, transcorre aquesta petita *nouvelle* de càme-

ra, orquestrada per les veus de la consciència dels protagonistes, pels seus desigs més ocults i pels temors no confessats.

El rostre de dolor del cavall, el sentiment de què la vida realment s'acaba, i no sabem quan ni com, és el que transbalsa els dos protagonistes del relat, el jove professor de trenta anys, i Sandra, una estudiant que li agrada i el desconcerta al mateix temps.

De sobte el temps s'ha paralytitzat, ja no importa on anaven ni amb quins plans. Davant d'una situació tan extrema, han mig oblidat que anaven a passar el cap de setmana a la casa d'un amic. Ara, enmig del camp el futur immediat queda pendent d'un fil i tots dos, el professor i Sandra, comencen a conèixer-se una mica millor, a descobrir-se ells mateixos un davant de l'altre.

Els crits del cavall, la seua ferida oberta i els budells que guaiten per ella fan canviar el paisatge i el to de la història, i aquell recorregut en cotxe plàcid i un tant pervers (la seducció sempre ho és) es transforma en un moment d'urgències, de decisions ràpides, d'espera insofrible. És la mirada plena de dolor del cavall que agonitza el que fa despertar els dos personatges de la seua impotència per a estimar i deixar-se estimar. A partir d'aquest moment,

miren el món que han viscut i pensen en com voldrien continuar vivint.

La intensitat del relat està servida, en qüestió de poques pàgines creix la tensió i la cerimònia narrativa agafa força per sobrevolar un argument lleuger, lliure de complicacions. Tanmateix hi ha un retret a fer-li, una novel·la, com molt bé suggereix en la seua crítica Santos Sanz Villanueva, «*no es solo un fondo interesante comunicado con destreza, sino también una construcción verbal*», i en aquesta novel·la la prosa està deslluïda i els diàlegs són febles.

□ Lourdes Toledo
Lletres Valencianes, n° 30

Una persecució trepidant

Amb la seua segona novel·la, *Els embolics de Hoover*, Joaquim Biendicho ha aconseguit construir una narració que, amb un estil fresc i àgil, és capaç de portar de la mà el lector per diverses ciutats mediterrànies en una persecució detectivesca trepidant i amb grans dosis d'humor.

ELS EMBOLICS DELS HOOVER

JOAQUIM BIENDICHO

PREMI DE NOVEL·LA CIUTAT D'ALZIRA 2010

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 195

171 PÀGINES / 978-84-9824-894-4 / 19 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2011

A vegades se'ns fa realment difícil de determinar quan estem davant d'una paròdia d'un gènere narratiu determinat, sobretot si la narració en qüestió fa servir els mateixos mecanismes del gènere que intenta parodiar amb tanta fidelitat. Això és ben bé el que ocorre amb aquesta novel·la de l'escriptor tarragoní Joaquim Biendicho. De fet, potser el principal element que ens fa intuir que estem davant d'una paròdia és l'humor constant que destil·la la novel·la. No obstant això, *Els embolics dels Hoover* conté, sense cap mena de dubte, tots els ingredients necessaris del gènere detectivesc. I és que, fet i fet, no hi ha cap raó perquè l'humor no pugui formar part d'una novel·la de detectius. Només ens caldrà pensar en la magnífica *L'home que fou dijous* o en les històries del Pare Brown de G. K. Chesterton per a deixar constància que

l'humor pot estar perfectament integrat en un trama detectivesca.

Els embolics dels Hoover narra la història de la fugida precipitada d'una de les dues filles adolescents d'un magnat americà, el senyor Hoover, amb un jove prestidigitador enmig d'un creuer de luxe per la mar Mediterrània. Aquest és el detonant que desfermarà una persecució trepidant per diverses ciutats emblemàtiques de l'arc mediterrani com ara Nàpols, Mònaco, Roma, Venècia o Marràqueix. En aquesta persecució, el senyor Hoover, junt amb un elenc singular de personatges entre els quals sobresurt el no menys peculiar guia turístic Andreu Farré, posarà tots els mitjans econòmics i els contactes al seu abast per tractar de recuperar la seua estimada filla. En aquest sentit, Joaquim Biendicho utilitza amb gran destresa els principals ressorts del gènere detectivesc i aconsegueix captar l'atenció del lector gràcies al ritme vertiginós, sense treva, que imposa des de la primera pàgina fins a la darrera, així com al manteniment de la tensió narrativa. I, tanmateix, el ritme i la tensió de la novel·la abans al·ludits no són els únics elements que contribueixen a mantenir en peu el relat. També és un factor no menys determinant l'elecció encertada dels personatges de la novel·la, que estan dotats

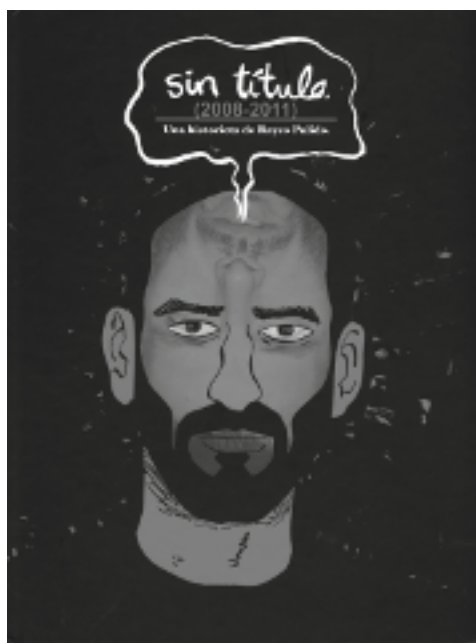
de veu pròpia, de manera que alguns d'ells, cadascun des de la seua òptica particular, articulen alternadament la progressió del discurs. En cadascuna de les ciutats que conformen el trajecte de la persecució serà un personatge diferent el que pren la paraula, amb la qual cosa es genera una multiplicitat de perspectives que enriqueixen el relat i ens permeten de copsar diferents visions d'una mateixa realitat; en altres paraules, els personatges hi contribueixen a sostenir la fluïdesa de la narració ensems que a oferir diferents perspectives culturals i socials d'un mateix esdeveniment o d'una mateixa ciutat. No debades, al nostre entendre, un dels principals encerts d'*Els embolics dels Hoover* rau en la diversitat psicològica dels personatges que poblen el relat.

□ Salvador Ortells Miralles
Lletres Valencianes, n° 30

Me alquilo para soñar en viñetas

El joven dibujante canario Rayco Pulido nos propone un sugerente viaje a los entresijos de la creación de una novela gráfica en su último trabajo, *Sin título* (2008-2011). Editado por Edicions De Ponent, este interesante experimento metalingüístico tiene contados antecedentes en nuestra historieta.

SIN TÍTULO (2008-2011)

RAYCO PULIDO

COL·LECCIÓ «CREPÚSCULO», 25

72 PÁGINES / 978-84-96730-64-9 / 20 EUROS

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2011

«La ficción convencional nace muerta, busca entretener, llenar un tiempo,... pero no genera preguntas». Con este punto de partida, Rayco Pulido (1978), un autor nacido en Gran Canaria y formado artísticamente en Barcelona, decidió atacar su primera obra en solitario, la novela gráfica *Sin título* (2008-2011). Su experiencia previa como dibujante de textos ajenos (en 2004, *Final feliz*, de Hernán Migoya, y en 2008, *Sordo*, de David Muñoz) y la intensa lectura de manuales dirigidos a aspirantes a guionista llevó a Pulido a la conclusión de que la supuesta perfección técnica aplicada estrictamente a una obra de creación acaba por ahogarla y convertirla en una especie de cadáver previsible. Así, decidió crear una obra en la que los planos de la ficción y la realidad se entrecruzaran y el arte de la corrección quedase en entredicho.

El libro presenta dos partes bien diferenciadas que, a priori, podríamos identificar con la ficción y la realidad respectivamente. La primera, dibujada con un estilo suelto cercano al boceto, constituye un supuesto proyecto de novela gráfica titulada *Pie de trinchera*, cuyo protagonista es Abel, un guardia civil con un doble conflicto, laboral y personal. La segunda, que utiliza la estética de la fotonovela, muestra el diálogo entre el autor del citado proyecto, Claudio Amado, y un analista profesional de guiones que se dedica a diseccionar con precisión la obra, atendiendo a los criterios establecidos para construir una correcta narración.

Con la lectura (y, sobre todo, con las sucesivas relecturas a las que invita el cómic), vamos convirtiéndonos en cómplices de un apasionante experimento narrativo en el que todo va formando un entramado sorprendente donde cada vez importa menos la historia que cuenta la novela como tal y gana fuerza el análisis que de ella se hace. Hasta tal punto es así, que el lector se encuentra convertido en un personaje más, que atiende a las explicaciones de uno y a la defensa que el otro hace de su trabajo, y emite sus propios juicios, al fin, como en respuesta al reto planteado.

El juego de múltiples espejos que Pulido pone en pie persigue principalmente el fin de establecer un diálogo con el lector, obligarlo a reflexionar en torno a los mecanismos de creación y análisis de las obras narrativas. No menos interesante es la lectura de carácter social, moral incluso, que conscientemente el autor hace desprenderse del doble relato cuando decide construir una ficción que incluya los principales temas con que, desde hace algunos años, nos bombardea la industria del entretenimiento desde la discutible óptica de lo correcto: corrupción, inmigración, violencia, malos tratos, racismo, machismo,...

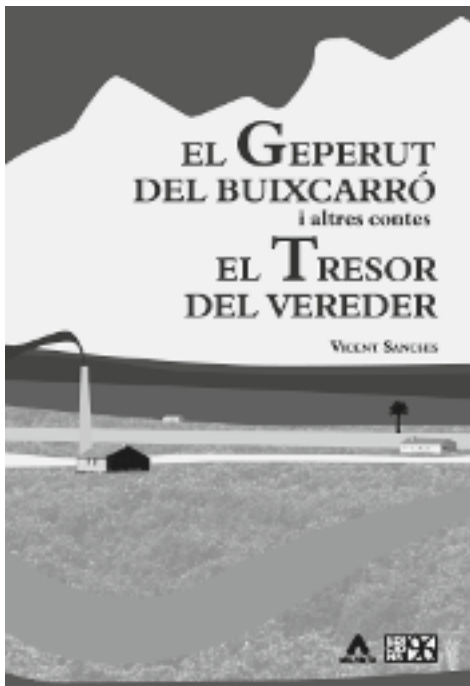
Una obra, en definitiva, valiente y a la que merece la pena enfrentarse, tanto si el lector está interesado en la mecánica de la creación, como si busca una lectura estimulante sin más.

□ Miguel Cruz Montalbán
Letres Valencianes, nº 30

El vell ofici de la tradició oral

Recollir i escriure les històries de la tradició populars és una tasca necessària per poder mantenir viva la memòria d'un poble. Aquest llibre de Vicent Sanchis arreplega dos títols anteriors en un sol volum per evocar alguns dels oficis perduts mitjançant narracions breus que fa algunes dècades encara es transmetien oralment de generació en generació.

**EL GEPERUT DEL BUIXCARRÓ I ALTRES CONTES.
EL TRESOR DEL VERDERER**

VICENT SANCHIS

COL·LECCIÓ «MILANTA»

192 PÀGINES / 978-84-92763-32-0 / 10 EUROS

EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2011

La relació entre la tradició oral i la tradició escrita ha sigut sempre una parella ben avinguda, tot i que amb algunes inconfessables infidelitats. No anem a descobrir res de nou si afirmem que algunes de les gran obres de la literatura universal recullen o s'inspiren en les històries de la tradició oral popular. Una tasca on en la nostra cultura cal reconèixer el mestratge d'Enric Valor.

Aquesta edició que ens ocupa ha recollit en un únic volum dos llibres anteriors de Vicent Sanchis: *El Geperut del Buixcarró i altres contes* i *El Tresor del Verderer*. Tot i que aquest tipus de fusions fredes poden resultar perilloses, en aquesta ocasió hi ha dos aspectes que aconseguen dotar d'unitat al llibre. Per una banda, la intenció de l'autor per recuperar en aquestes pàgines una sèrie d'oficis antics, molts d'ells desapa-

reguts, però que vam ser vertaders motors de la nostra economia rural durant molts anys. Per una altra banda, la coherència del volum també la podem trobar en l'estil de rondalla i en l'ambientació rural gran part del catàleg d'històries breus que configuren aquest llibre. A més, també cal destacar la lliçó moral que alguna d'aquestes històries recollides per Sanchis ens volen deixar com regust final.

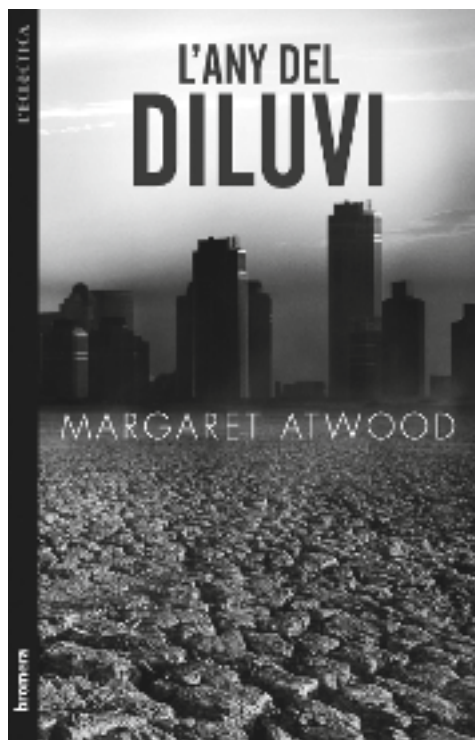
La recreació de passatges del passat no és casual, ja que l'autor d'aquest treball, Vicent Sanchis (Rafelguaraf, 1955), és un estudiós dels temes històrics, geogràfics, toponímics i etnogràfics del seu entorn local i comarcal; és a dir, de l'àmbit geogràfic de la subcomarca de Castelló i les Ènoves, de les comarques de la Ribera, de la Costera i de la Vall d'Alfama. Com el mateix Sanchis ha explicat, a ell li agrada escriure «històries a partir de la coneixença de la història local, però també de succeïts o a vegades de simples frases o comentaris que escolte a les persones majors, a jornalers i gent del camp, a gent senzilla del meu àmbit rural: gent de poble». I tal vegada, allà on no arriba la memòria, la creació literària s'encarrega d'omplir els buits amb detalls i descripcions que completen la narració i li regalen veracitat i ritme. Un altre dels aspectes a destacar del tre-

ball de Sanchis és la voluntat per recuperar i transmetre una bona part del lèxic de la nostra llengua i també de la toponímia dels indrets on transcorren les narracions. Per les línies d'aquets relats viatgen un bon grapat de mots que s'han ofegat en la nostra quotidianitat. Per aquest motiu la troballa de paraules com *talzim*, *raiguer*, *xerugar* o *sabaïl*, entre d'altres, esdevé un tresor que ens ajuda a recordar la força, vàlua i riquesa de la nostra llengua. A més, cal afegir, l'encert d'aportar al final de cada capítol un glossari de topònims i lèxics d'oficis que ajuda a remarcar aquesta intenció per recuperar i transmetre una part important del nostre patrimoni lingüístic. Per tant, tot i que de vegades la trama de les històries es sustente en la senzillesa argumental per poder abastar a un major nombre de públic oient, és el preciosisme i la varietat lèxica el complement que empena la qualitat de les narracions fins convertir-les en una lectura interessant.

□ Ricard Peris
Lletres Valencianes, n° 30

Què ens pot passar si no hi fem res?

Maragaret Atwood és una mestra de recrear ambients i apropar les fronteres entre la ficció i la realitat social actual. En *L'Any del diluvi* resalta la seua capacitat per generar debat i autocrítica a través d'uns personatges de futur admirablement creïbles.

L'ANY DEL DILUVI

MARGARET ATWOOD

TRADUCCIÓ DE MARTA PERA I CUCURELL

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 183

440 PÀGINES / 9788498247046 / 20,00 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

Les utopies i els móns imaginables han fascinat generacions de lectors de la mà de Huxley, Orwell i altres autors. Més tard, les distopies –històries que descriuen societats futures gens modèliques– han continuat generant debat i seduïnt més públic lector.

Ara, amb *L'any del diluvi*, la novel·lista canadenca Margaret Atwood fusiona les dues tendències en una novel·la on descriu el desgavell d'una vida extrema, provocada per una insostenibilitat continuada, i on retrata la maquinària social i les estratègies dels supervivents en una societat despiatada i fora de control.

La tria literària d'Atwood de narrar dos moments temporals alhora, en capítols alterns, és, a més d'un encert, l'escenari que acompanya un món nou creat per a l'ocasió, i poblat de personatges admirablement creïbles.

Margaret Atwood aconsegueix l'equilibri entre la descripció d'un univers desolador i les trames particulars dels seus habitants, els quals suporten maldecaps comuns a tots els humans, els quals, podrien aparèixer en qualsevol col·lectiu humà.

En aquest univers de condemnes i salvacions, l'ecologisme és un dels grans temes. En ell apareixen els Jardiners de Déu, els protagonistes, una agrupació que propugna una vida que estiga en consonància amb la naturalesa.

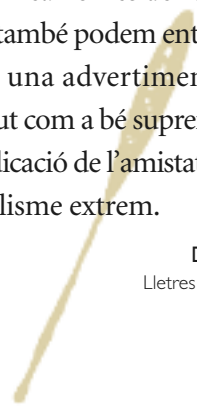
Però Atwood no es casa amb ningú, i la seua mirada crítica l'ha duta a incorporar a la història ecologistes fanàtics, i fins i tot ecologistes violents. Atwood és molt subtil, i sempre amb ironia, planteja l'ús dels eufemismes: els animals perjudicials, per exemple, no s'expulsen dels cultius, sinó que «es reubiquen»; o la porqueria no existeix, ja que senzillament es tracta de «coses que no s'han destinat a un ús adequat». Per això, val a dir que si l'ecologisme és una fe, a la novel·la hi ha uns quants personatges que tenen dubtes raonables.

Si la literatura apocalíptica ha estat generalment masculina. A *L'any del diluvi*, en canvi, els protagonistes pertanyen al gènere femení. Durant gran part del llibre no som davant l'últim home del planeta, sinó davant l'última dona (sen-

se comptar bèsties afamades, ni que siguin bèsties humanes), fet que té conseqüències interessants en la trama.

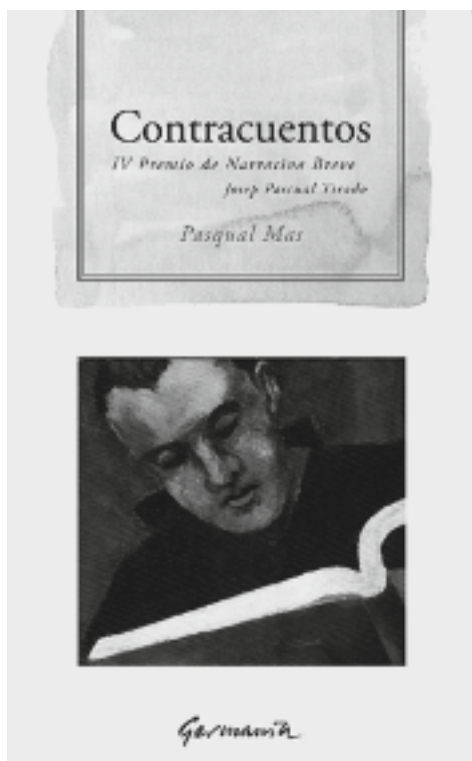
L'autora –que considera part dels seus llibres «ficció especulativa» o «ciència ficció social», ja que parlen del que podria succeir en un futur– ha creat amb *L'any del diluvi* un exemple de literatura de qualitat que no menysprea el lector mitjà, i que es col·loca al servei de la conscienciació social sense ofendre la intel·ligència. I conscienciació, en aquest cas, no significa només dones i ecologisme, ja que també podem entendre la novel·la com una advertiment davant el treball viscut com a bé suprem, o bé com una reivindicació de l'amistat en èpoques de materialisme extrem.

□ Lourdes Toledo
Lletres Valencianes, nº 30

La vida és una sorpresa diària

Contracuentos és la traducció al castellà del recull de relats de Pasqual Mas guanyador del IV Premi de Narrativa Breu Josep Pasqual Tirado i que ha estat publicat per Germania en la nova col·lecció «Barraca serie sur», un segell que l'editorial presenta com un «aparador de la nova narrativa espanyola».

CONTRACUENTOS

PASQUAL MAS

IV PREMIO DE NARRATIVA BREVE JOSEP PASQUAL TIRADO

COL·LECCIÓ «BARRACA SERIE SUR», 4

160 PÀGINES / 978-84-92587-44-5 / 8 EUROS

EDITORIAL GERMANÍA, ALZIRA, 2011

Pasqual Mas compta amb una trajectòria narrativa, poètica i escènica força premiada i traduïda a l'espanyol, francès i romanès; a més és autor de nombrosos estudis literaris publicats als Estats Units, Alemanya, França i Espanya. Amb *Contracuentos* l'escriptor d'Almassora ens mostra com el relat pot arribar a trencar les barreres entre «realitat» i «ficció», de com pot moure's en la frontera, en aquell segment en que tot hi cap, en què pot passar qualsevol cosa, on res no és impossible i —com apunta l'autor— on allò «veritablement real» resulta improbable.

L'autor de *Contracuentos* converteix la realitat en ficció o, tal volta, explica la ficció com si fóra una cosa real. Siga com siga, realitat i ficció no són compartiments estancs i els onze relats de *Contracuentos* ens alerten de com podem trobar ficció en la realitat que tenim al davant; de com un fet quotidià per determinades circumstàncies es pot convertir en sorprenent. Així doncs, onze relats que esquiven el concepte tradicional de conte —d'ací el títol «contracontes»— el que parteix d'un món irreal i l'argument del qual suggereix una ensenyança moral. I és que el d'Almassora defugeix el fet fantasiós i planteja situacions d'allò més versemblants que potser deriven cap al fantàstic, com

és el cas de «La mancha» o se submergeixen en la realitat més pregona com a «L'enemic públic». De fet, l'autor no s'està de definir els seus contracontes com una mena de «ficció real», tot al·legant que hi ha un component màgic en la realitat: «un halo de perplexitat que digerim amb una naturalitat sorprenent». Aquest pessic de màgia continguda en la quotidianitat pot arribar a un nivell extraordinari i convertir-se així en material literari. En el moment en què ens sortim de la realitat per explicar-ho, és quan es percep inevitablement com a ficció, com a improbable, imaginari... En definitiva, onze relats (deu relats i un microconte) que ens ajuden a veure la vida tal i com és: una sorpresa diària. Tots ells encapçalats per una dedicatòria que de vegades ens pot oferir una lleu pista sobre allò que trobarem en el seu interior i escrits amb una minuciositat extraordinària, que es recrea en cada escena i en cada detall, la qual cosa contribueix a crear una atmosfera que resistirà intacta fins al darrer moment, el de l'última frase.

□ *Alicia Toledo*
Lletres Valencianes, n° 30

Una colección de corte terrorífico

A diferencia de Henry James, Keko «sólo cree en los fantasmas de carne y hueso. Bueno, y un poco también en los de sábana y cadena con bola tan queridos al mundo del tebeo». Superar el miedo inicial es una de las razones por las que ha sido capaz de enfrentarse a este proyecto.

LA PROTECTORA

JOSÉ ANTONIO GODOY -KEKO

COL·LECCIÓ «EL CUARTO OSCURO», 4

64 PÀGINES / 978-84-96730-65-6 / 20 EUROS

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2011

«El Cuarto Oscuro» es una colección que Edicions del Ponent pone a disposición de los historietistas para que escriban y dibujen nuevos títulos a partir de obras literarias que durante su lectura fueron capaces de inquietarlos y de provocarles sus miedos más personales. Esta colección, como dice en la introducción su director Felipe Hernández Cava, se creó a propuesta de los dibujantes Ana Juan y Keko, autores a su vez de dos de los títulos de la colección. Hasta ahora Ediciones de Ponent había puesto a disposición de sus lectores tres títulos: *Demeter*, de Ana Juan, *El hombre de arena*, de Federico del Barrio y Mai Prol y *El hombre descuadernado*, de Cava y San-yú y ahora publica el cuarto *La protectora*, de José Antonio Godoy «Keko».

El autor utiliza como *leit motif* la célebre, sutil y sugerente novela *Otra vuelta de tuerca* publicada en 1898 por el

escritor neoyorquino Henry James. Pero no se trata de una adaptación sin más sino que tiene vida propia. Enfrentarse a la obra de James ha sido una apuesta arriesgada y difícil y por ello el autor tuvo sus dudas y miedos: «Este miedo lo tuve constantemente presente mientras preparaba la historia; llegué incluso a obsesionarme con la idea de que el propio James, que no tenía nada mejor que hacer allá en el Parnaso literario, bajaba y me vigilaba desde un rincón y me maldecía por ‘tocar’ su obra. La cosa empezó a funcionar cuando me di cuenta de que sólo podría sacar adelante lo que me había propuesto si ignoraba esa voz y actuaba desde la más absoluta falta de respeto por el autor y su novela».

Las viñetas de Keko, realizadas con ordenador, muestran un gran dominio del dibujo y la iluminación y consiguen envolver al lector en una historia misteriosa, ambientada en una época y un lugar indefinidos: «Casi me avergüenza decir que apenas ha habido trabajo de documentación en este tebeo. No hay una localización concreta en lugares reales, ni en

un año determinado, aunque la aparición del metro sugiera que nos encontramos a principios del siglo XX en algo parecido a Londres».

Keko decide sumergirse en otros caminos y explora personajes que aunque estaban presente en la obra de James eran secundarios, de esta manera se apodera de ellos los imagina y les da una vida independiente. Una vuelta más a esta historia de fantasmas que tiene como protagonista principal al tío de Miles y Flora, los dos hermanos poseídos por los espíritus de dos antiguos sirvientes. Keko nos hace ver que nada es lo que parece y el tío y tutor bajo su apariencia de señor acomodado encierra una vida sordida muy alejada de la placidez y tranquilidad en que la que aparenta vivir.

□ Paco Giménez
Lletres Valencianes, nº 30

